

Rapport från Poznań (CISH/ICHS 2020/22)

Precis som vid tidigare världshistoriska kongresser, överväldigades jag av konferensens internationella spännvidd! Trots ett mindre antal deltagare (på plats) än föregående år och en självskrivna dominans av deltagare från närområdet var denna konferens påtagligt mer internationell och mångfaldig än de flesta andra jag medverkar i. Var annars kan man slumpmässigt stöta på en historiker från Pune i västra Indien, eller Lagos i Nigeria? Var råka dela måltid med en uruguayansk som mindes det stöd som motståndare till juntan som styrde landet med järnhand fram till 1984 fick från och i Sverige, eller sitta i en panel med kinesiska, italienska, franska och polska kollegor? Även om sannolikheten att stöta ihop med någon som är väl insatt i ens eget forskningsfält är mindre än vid specialkonferenser är det en intellektuell fest som saknar motstycke.

Ta öppningsceremonins spännande och tankeväckande föredrag som exempel. Dipesh Chakrabarty från University of Chicago gav en begreppshistorisk analys av termerna *labor* och *work* och knöt dem till människans plats på planeten och behovet av ett planetärt tänkande. Olufunke Adebayo från University of Lagos talade inspirerat om afrikansk historieskrivning utifrån ett talesätt om pytonormens öga och Ewa Domańska, från värduniversitetet Adam Mickiewicz, höll en briljant, gripande och utmanande föreläsning om en etisk hållning till historia och historiens roll i framtiden i skuggan av ett nytt krig i Europa.

Huvudteman berörde områden som "Intertwined pathways: Animals and human histories" (organiserat av Regina Horta Duarte, Universidade Federal de Minas Gerais), "Memory – Archaeology – Identity: The Construction of Identity on the Antiquities" (Tanja Itgenshorst, Freiburg) och "Towards a Balanced Historical Knowledge: State and Nation in a Comparative Perspective – Paradigms of Investigation, Narratives, Explications" (Tomasz Schramm, Adam Mickiewicz U.). En välbesökt kvälls-session handlade om

UNESCO:s initiativ att skriva en ny övergripande världshistoria och diskussionen kom bland annat att handla om hur CISH med sitt vida nätverk och samlade kunnande kan både stötta och utmana ett sådant projekt.

Trots att den innehöll färre bidrag än i Jinan, visade posterutställningen för doktorander upp en sprudlande variation i välgjorda och engagerande posters. Illustrationer av växter i polska herbarier; empati i samtida historiskt tänkande; romerskt politiskt tänkande som världssystemteori; *inedia* som metod för att mildra svält i Kina; säkerhet, polis och slaveri i 1800-talets Brasilien; officerares ursprung i Warszawas armé under Napoleontiden; eutanasi av funktionshindrade i nazi-Tyskland; mat, banketter och diplomati i 1600-talets Polen och Litauen; youtube som källa till samtidens historiemedvetande och mycket mer – ämnena antyder bredden av vad som pågår idag och vad vi har att vänta vid framtida världshistorikerkongresser. Men doktorander från de nordiska länderna lyste med sin frånvaro och likaså var deltagandet från universitet utanför Europa få, med undantag av studenter från Brasilien och Kina. Postersessionen är ett utmärkt tillfälle att visa upp pågående forskningsprojekt och knyta kontakter med doktorander från andra miljöer. Entusiasmen och engagemanget bland dem som deltog var tydligt i den avslutande sessionen då också priser för bästa poster fördelades. Vinnarna, som belönades med generösa prissummor, utgjordes av ett projekt från Berlin (Chenxi Liu, "Racist Discourse in Former Socialist Countries"), ett från Adam Mickiewicz-universitetet i Poznań (Szymon Antosik/Helena Rzepczynska, "Did Rich Families Favor Sons? Evidence from the 19th-century City of Poznań") och ett från Universidade Federal de Minas Gerais (Fernanda Mendes Santos, "Indigenous Prisons During the Brazilian Military Dictatorship").

Ett historiepris delades också ut till Sanjay Subrahmanyam vid en tjugig ceremoni i stadens teater. Hans föreläsning var både bred och djup och illustrerade *connected histories*, som han blivit mest känd för. Prisceremonin avslutades med en mottagning ordnad av den indiska ambassadören till Polen. Bland deltagarna fanns dock delade meningar om värdet av ett sådant här stort pris och vad det är för historia som premieras. De tre som hittills prisats har alla varit män som ägnat sig åt någon form av global eller världshistoria. Möjlighet att påverka både prisets inriktning och vem som erhåller det finns dock och styrelsen mottar gärna goda förslag inför nästa kongress.

De praktiska arrangemangen förtjänar både ris och ros. Poznań var en helt ny bekantskap för mig och besöket gav mersmak, både när det gäller kultur, arkitektur, mat – och inte minst glass som krävdes då temperaturen var osedvanligt hög. Oturligt var att staden just nu genomgår en ansiktslyftning som bland annat innebar att nästan alla gator i centrum var uppgrävda. Konferensen skulle ha hållits 2020 och den långa väntan på att pandemin

skulle minska i intensitet ledde till många avhopp och till att flera sessioner genomfördes i hybridformat. Duktiga studenter och doktorander från universitetet gjorde sitt allra bästa för att få tekniken att fungera, men tyvärr var det svårt att höra de som deltog på distans. En vecka kändes också som en lite för lång tid för konferensen och uppdelningen i CISH/ICHS kongressprogram och de affilierade organisationernas sessioner är inte idealisk. Jag saknade också deltagare från de nordiska länderna och hoppas att fler tar möjligheten att föreslå sessioner och posters till Jerusalem 2026!

Att samla historiker från hela världen är ett av de starkaste argumenten för CISH/ICHS som organisation. Men att bara samla människor räcker knappast. CISH/ICHS behöver ett mer angeläget syfte och ett som inte kan uppnås genom andra konferenser. Mina tankar handlar om att organisationen skulle kunna bygga på sitt breda medlemskap för att möta och adressera angelägna och kontroversiella frågor som rör historia, historiebruk och hur historia förmedlas och politiseras globalt. Jag ser också ett behov att formulera ett dekolonialt förhållningssätt till internationellt samarbete och att stärka stödet till inte minst yngre historikers deltagande från länder utanför Europa och Nordamerika.

Linnéuniversitetet

GUNLÖG FUR